

Parlamentul
Republicii Moldova

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative.

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	36	
"29"	03	2019
Ora		

Anexă:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

A. Vertan Andreu Vertan

Deputați în Parlamentul
Republicii Moldova

M. Sandu Saucules

I. Nicolescu-Andrei Andrei

A. Nantoi A. Nantoi

O. Icu O. Icu

L. Vova L. Vova

Olau Plangau Olau Plangau

P. Trușcă P. Trușcă

P. Penca P. Penca

Carp Lilian Carp Lilian

Chirilă Dăbâlcă Chirilă Dăbâlcă

A. Ștefan A. Ștefan

M. Popsoi M. Popsoi

S. Litvinenco S. Litvinenco

V. Bocea V. Bocea

Iurie Reușă Iurie Reușă

D. Alaiță D. Alaiță

M. Ișaham M. Ișaham

S. Macari S. Macari

Iușă Grigoriu Iușă Grigoriu

A. Sursor A. Sursor

I. Munteanu I. Munteanu

R. Marian R. Marian

I. Iosca I. Iosca

D. Cherman D. Cherman

V. Rășcuț V. Rășcuț

LEGE

Pentru modificarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul electoral nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451–463, art. 768), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1:

noțiunea „alegeri generale” va avea următorul cuprins:

”alegeri generale - orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării; în secțiile de votare din străinătate, alegerile generale au loc timp de 2 zile, în zilele de sâmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor” ;

noțiunea ”circumscripție uninominală” se exclude;

la noțiunea „concurenți electorali”:

din prima liniuță, se exclud cuvintele ”în circumscripția națională”;

a doua liniuță se exclude.

2. La articolul 4, alineatul (2) se abrogă.

3. Articolul 8 va avea următorul cuprins:

”Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării sau al localității respective. În secțiile de votare din străinătate, alegerile au loc timp de 2 zile, în zilele de sâmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor.”

4. La articolul 10, textul ”În cadrul alegerilor parlamentare, alegătorul are dreptul la un singur vot în circumscripția națională și la un vot în circumscripția uninominală.” se exclude.

5. La articolul 22 alineatul (1) litera t), textul ”, și asigură, după caz, organizarea alegerilor parțiale pentru funcția de deputat în Parlament în condițiile prezentului cod” se exclude.

6. La articolul 28:

la alineatul (1), cuvintele ”, de regulă,” se exclud.

alineatul (2) se abrogă.

7. La articolul 29, litera f) va avea următorul cuprins:

”f) înregistrează candidații independenți și listele de candidați din partea partidelor și altor organizații social-politice, a blocurilor electorale în alegerile locale, aduce la cunoștința publică informații despre aceștia;”

8. La articolul 31:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

”(1) Toate secțiile de votare constituite în străinătate aparțin circumscripției electorale a municipiului Chișinău.”

alineatele (3) și (4) vor avea următorul cuprins:

”(3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu

avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat într-o singură circumscripție națională. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizând obținerea acordului autorităților competente ale țării respective.

(4) Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, poate decide deschiderea și a altor secții de votare decât a celor stabilite potrivit alineatului (3), pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizând obținerea acordului autorităților competente ale țării respective. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.”

9. Articolul 32 se abrogă.

10. La articolul 41:

la alineatul (2), litera e) va avea următorul cuprins:

”e) plafoanele donațiilor în contul „Fond electoral” pentru o campanie electorală constituie 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor fizice și, respectiv, 12 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor juridice; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, acest plafon nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în sensul Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, acest plafon nu poate depăși 10% din venitul anual al acestora, dar nu mai mult de 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. O persoană fizică poate face donații în numerar în sumă de până la 3

salarii medii pe economie stabilite pe anul respectiv, iar donațiile care depășesc această limită se vor face exclusiv prin operațiuni bancare.”

alineatul (3):

litera c) se exclude;

litera e) va avea următorul cuprins:

”e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”

11. La articolul 43, alineatul (7) va avea următorul cuprins:

”(7) În campania electorală, partidele politice au dreptul să accepte donații doar direct pe contul „Fond electoral”, în conformitate cu regulile stabilite de prezentul cod. Partidul politic poate transfera pe contul „Fond electoral” mijloacele financiare proprii deținute pe contul său la data începerii campaniei electorale, cu condiția prezentării raportului financiar la Comisia Electorală Centrală în care se indică datele prevăzute la alin. (1).”

12. La articolul 44 alineatul (7), ultima propoziție se exclude.

13. La articolul 46:

după alineatul (3), se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

”(3¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite astfel încât fiecare candidat să fie arondat la o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea. Numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea la care este arondat câte un candidat din listele candidaților pentru alegerile parlamentare nu trebuie

să fie mai mic de 2/3 din numărul total al unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea din țară.

(3²) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite în mod transparent, conform unei proceduri stabilite în Statutul partidului sau în conformitate cu acesta. Procedura de întocmire a listelor candidaților pentru alegerile parlamentare va cuprinde inclusiv modalitatea de contestare a deciziilor organelor corespunzătoare la forurile competente ale partidelor.”

alineatul (4) se abrogă.

14. La articolul 47:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 47.** Colectarea semnăturilor în susținerea candidatului independent și pentru inițierea referendumului”;

alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

”(1) Semnăturile se colectează numai în susținerea candidatului independent sau pentru inițierea referendumului. În cazul alegerilor locale, semnăturile se colectează numai în circumscripțiile în care candidează candidații independenți.

(2) Au dreptul de a colecta semnături candidații independenți și membrii grupurilor de inițiativă care desemnează și/sau susțin candidații independenți la alegeri, precum și membrii grupului de inițiativă pentru inițierea referendumului.”

alineatul (7) se abrogă.

15. La articolul 49 alineatul (1):

la litera a), cuvintele ”art. 85, 86 și 137” se substituie cu cuvintele ”art.83, 84 și 137”.

la litera b), textul „la oricare tip de alegeri, precum și a candidaților la alegerile parlamentare în circumscripții uninominale” se exclude.

litera f) se exclude.

16. La articolul 50, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

”(3) Comisia Electorală Centrală înregistrează persoanele de încredere ale concurenților electorali în alegerile Parlamentului și ale candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova. În cazul alegerilor pentru funcțiile de primar și consilier al consiliului local, persoanele de încredere ale candidaților sunt înregistrate de către consiliul electoral de circumscripție respectiv.”

17. La articolul 51 alineatul (5) propoziția a doua, cifra ”88” se substituie cu cifra ”86”.

18. La articolul 52 alineatul (10), cuvintele ”în incinta secției de votare sau la intrarea în localul secției de votare” se exclud.

19. La articolul 53, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

”(1) Modelul și textul buletinului de vot pentru alegerea Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale. Modelul buletinului de vot pentru alegerile locale se stabilește de Comisia Electorală Centrală, iar textul se aprobă prin hotărâre a consiliului electoral de circumscripție respectiv.”

20. La articolul 58:

la alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

”a) alegătorii care au venit la secția de votare cu certificatul pentru drept de vot. Certificatul pentru drept de vot rămâne la biroul secției de votare și se anexează la lista suplimentară;”

la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:

”c) pașaportul pentru intrare – ieșire din țară (valabil sau cu termen de valabilitate expirat), buletinul de identitate valabil al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de

marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”

21. La articolul 65, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

”(2) Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe țară în ansamblu într-un proces-verbal, care se semnează de membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor. Copiile procesului-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, la solicitarea acestora.”

22. La articolul 70, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

”(3) În campania electorală pentru alegeri parlamentare, prezidențiale și referendumuri republicane, radiodifuzorii naționali sunt obligați, iar cei locali/regionali sunt în drept să organizeze dezbateri electorale. În campania electorală pentru alegeri locale generale și referendumuri locale, radiodifuzorii locali/regionali sunt obligați, iar cei naționali sunt în drept să organizeze dezbateri electorale. Formatul, durata și frecvența dezbaterilor electorale sunt stabilite de către radiodifuzori și se aduc la cunoștința organelor electorale și a concurenților electorali cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de difuzarea fiecărei emisiuni. Radiodifuzorii vor ține cont în planificarea și organizarea dezbaterilor dintre concurenții electorali de obligativitatea ca toate dezbaterile să fie desfășurate și difuzate în regim de transmisiune directă numai în orele de audiență maximă – între orele 19:00 și 22:00 în zilele lucrătoare și între 17:00 și 22:00 în zilele de odihnă.”

23. La articolul 72, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

”(2) În cazul alegerilor locale, hotărârile consiliilor electorale asupra contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile concurenților electorali pot fi atacate în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul respectiv.”

24. Titlul III va avea următorul cuprins:

„TITLUL III

ALEGERILE PARLAMENTARE

Articolul 78. Aplicarea prezentului titlu

Prevederile prezentului titlu (art. 78 – art. 100) sunt aplicabile numai în cazul alegerilor Parlamentului.

Articolul 79. Alegerile Parlamentului

(1) Parlamentul se alege prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 4 ani.

(2) Alegerile Parlamentului se efectuează într-o singură circumscripție electorală națională, în care se aleg 101 deputați.

Articolul 80. Circumscripțiile electorale administrative și secțiile de votare.
Consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare

(1) În scopuri de organizare și efectuare a alegerilor, Comisia Electorală Centrală formează, cu cel puțin 55 de zile înainte de efectuarea lor, circumscripții electorale administrative care corespund unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, consilii electorale de circumscripție în condițiile art. 28 care se aplică în modul corespunzător. Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sunt cele expuse la art. 29, cu excepția celor de la lit. f), ale cărui prevederi se aplică în modul corespunzător.

(2) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art. 30 și ale art. 31, care se aplică în modul corespunzător.

(3) La secțiile de votare se formează birouri electorale ale acestora, al căror mod de constituire și ale căror atribuții sunt prevăzute la art. 30, art. 31 și art. 33, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 81. Candidații la funcția de deputat în Parlament

Candidați la funcția de deputat în Parlament pot fi persoanele cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, dețin cetățenia Republicii Moldova, nu cad sub incidența art. 2 alin. (6¹) din Legea despre statutul deputatului în Parlament și întrunesc alte condiții prevăzute de prezentul cod.

Articolul 82. Stabilirea datei alegerilor

(1) Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului sau de la dizolvarea Parlamentului.

(2) Data alegerilor Parlamentului se stabilește prin hotărâre a Parlamentului cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

(3) În cazul dizolvării Parlamentului, prin același decret al Președintelui Republicii Moldova, se stabilește data alegerii noului Parlament. Alegerile anticipate vor avea loc peste cel puțin 60 de zile, dar nu mai târziu de 3 luni de la dizolvarea Parlamentului.

Articolul 83. Înregistrarea concurenților electorali

Pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, concurenții electorali depun actele indicate la art. 49.

Articolul 84. Condițiile speciale pentru listele de subscripție

(1) Listele de subscripție pentru susținerea candidatului independent se întocmesc și se verifică în condițiile art. 47 și ale art. 48, care se aplică în modul corespunzător.

(2) Pentru a fi înregistrat de Comisia Electorală Centrală, candidatul independent prezintă liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot.

(3) În cazul în care, la verificarea de către Comisia Electorală Centrală, în listele de subscripție se depistează semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, semnăturile respective se exclud.

(4) Dacă, la verificare, se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, după excluderea semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin. (2), candidatul independent nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(5) Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după ce Comisia Electorală Centrală a primit și a înregistrat în registru setul de documente prevăzut la art. 49.

Articolul 85. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați

(1) Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală.

(2) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea prevederilor art. 46 alin. (3), (3¹) și (3²).

(3) Nerespectarea condițiilor specificate la alin. (2) atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.

Articolul 86. Modificarea listelor de candidați

(1) Concurenții electorali au dreptul să-și retragă candidatura, să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască unul sau mai mulți candidați, să anuleze decizia privind includerea în listă a unui candidat anume, dar nu mai târziu de 14 zile înainte de ziua alegerilor.

(2) Decizia privind retragerea candidaturii, retragerea sau modificarea listei de candidați se adoptă de persoana sau de formațiunea care a înaintat candidatura ori a înaintat lista de candidați și se prezintă Comisiei Electorale Centrale, aceasta aducând-o la cunoștința publică imediat.

(3) Modificarea listelor de candidați se efectuează cu respectarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, precum și a art.46 alin. (3¹) și (3²) ale prezentului Cod.

Articolul 87. Listele electorale

Listele electorale pentru alegerea Parlamentului se întocmesc în condițiile capitolului 5 (art. 44 și art. 45), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 88. Campania electorală pentru alegerile Parlamentului

Campania electorală pentru alegerile Parlamentului se desfășoară în conformitate cu capitolul 7 (art. 50 – art. 52), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 89. Buletinele de vot

(1) Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu capitolul 8 (art. 53 și art. 54), care se aplică în modul corespunzător.

(2) Candidatul independent se înscrie în buletinul de vot într-un patruleter aparte, în care se indică numele, prenumele și se scriu cuvintele „Candidat independent”.

Articolul 90. Votarea

(1) Votarea în cadrul alegerilor Parlamentului se efectuează în conformitate cu capitolul 9 (art. 55–art. 60), care se aplică în modul corespunzător.

(2) Studenții și elevii cu drept de vot înmatriculați la instituții de învățământ într-o localitate în care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședință pot vota la orice secție de votare deschisă în această localitate, fiind obligați să respecte următoarele condiții:

a) să prezinte buletinul de identitate cu fișa de însoțire;

b) să prezinte carnetul de student/elev al instituției de învățământ din localitatea respectivă;

c) să completeze și să semneze o declarație pe proprie răspundere privind abținerea de la votarea multiplă, fiind informați despre răspunderea penală în caz de încălcare a acestei obligații.

(3) Alegătorii specificați la alin. (2) se înscriu în lista suplimentară, iar la rubrica „Notă” din această listă se indică instituția de învățământ la care aceștia sunt înmatriculați.

Articolul 91. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor

Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor Parlamentului se efectuează în conformitate cu capitolul 10 (art. 61–art. 65), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 92. Stabilirea pragului de reprezentare

(1) După primirea proceselor-verbale ale consiliilor electorale de circumscripție în care sunt indicate rezultatele numărării voturilor din toate circumscripțiile electorale, Comisia Electorală Centrală totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică, de fiecare bloc electoral și candidat independent, pentru a stabili dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.

(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:

- a) pentru un partid, o organizație social-politică – 6 la sută;
- b) pentru un bloc electoral – 8 la sută.
- c) pentru un candidat independent – 2 la sută.

(3) Partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidații independenți care au întrunit un număr mai mic de voturi decât cel specificat la alin. (2) se exclud, prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale, din operația de atribuire a mandatelor.

Articolul 93. Numărarea mandatelor obținute de concurentul electoral

(1) Mandatele de deputat în Parlament se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minimul necesar de voturi pentru trecerea pragului de reprezentare stabilit la art. 92.

(2) Distribuirea mandatelor de deputat între partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale se efectuează numai după ce se stabilește numărul candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate ale alegătorilor și se scade numărul respectiv de candidați independenți din numărul total de mandate de deputat în Parlament.

(3) Numărul de voturi ce le revin candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate se scade din numărul total de voturi valabil exprimate în alegerile parlamentare respective. Numărul de voturi obținut se împarte la numărul de mandate de deputat rămase după scăderea mandatelor obținute de candidații independenți, obținându-se astfel coeficientul electoral al alegerilor parlamentare respective.

(4) Numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică sau de fiecare bloc electoral care a trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 92 se împarte la coeficientul electoral, obținându-se astfel numărul de mandate de deputat ce revin fiecărui concurent electoral. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descrescândă.

(5) Numărul mandatelor de deputat rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, altei organizații social-politice, fiecărui bloc electoral, începând cu concurentul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă.

Articolul 94. Atribuirea mandatelor

(1) Mandatele se atribuie concurenților electorali de către Comisia Electorală Centrală în ordinea înscrierii lor în liste.

(2) Candidații incluși în listele concurenților electorali care au trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 92, dar nu au fost aleși, sunt declarați supleanți. Candidatul supleant va fi declarat ales de către Curtea Constituțională, la adresarea Comisiei Electorale Centrale, dacă, din anumite motive, un mandat de deputat aparținând partidului, altei organizații social-politice sau blocului electoral pe care îl reprezintă va deveni vacant. Candidatul supleant poate refuza mandatul de deputat, depunând o declarație în scris la Comisia Electorală Centrală.

(3) Dacă un partid, o altă organizație social-politică sau un bloc electoral obține un număr de mandate mai mare decât numărul candidaților incluși în listă, acestui partid, acestei organizații social-politice sau acestui bloc electoral i se distribuie numărul de mandate egal cu numărul de candidați din listă.

(4) Mandatele de deputat rămase se redistribuie celorlalte partide, organizații social-politice sau blocuri electorale în modul stabilit la art. 93 alin. (5). La fel se va proceda în caz de vacanță ulterioară a mandatelor, dacă concurentul electoral nu are candidați supleanți ori dacă devine vacant mandatul de deputat obținut de candidatul independent.

Articolul 95. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de către Curtea Constituțională

(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 48 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.

(2) În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.

(3) În cazul în care alegerile sunt declarate legale, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.

Articolul 96. Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

(1) Procesul-verbal cu privire la rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor, și hotărârea privind validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate de deputat se transmit Parlamentului în termen de 2 zile. O copie a actelor menționate și listele candidaților supleanți confirmate se transmit Comisiei Electorale Centrale.

(2) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.

Articolul 97. Alegerile nevalabile

Comisia Electorală Centrală consideră alegerile nevalabile dacă la ele au participat mai puțin de 1/3 din numărul de persoane înscrise în listele electorale.

Articolul 98. Alegerile nule

Dacă Curtea Constituțională stabilește că în procesul alegerilor și/sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor, alegerile sunt declarate nule.

Articolul 99. Votarea repetată

(1) Dacă alegerile au fost declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală organizează, în termen de 2 săptămâni, votarea repetată, în baza acelorași liste electorale, pentru aceleași candidaturi și cu aceleași consilii și birouri electorale.

(2) Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor prezentului cod se sancționează sau se exclud din buletinele de vot în baza unei hotărâri judecătorești definitive, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.

(3) **Votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul de alegători care au participat la vot.**

Articolul 100. Alegerile noi

(1) **Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nevalabile sau nule.**

(2) **În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținând cont de termenul indicat la art. 82 alin. (3).**

(3) **Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”**

Art. II. – La articolul 2 din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59–61, art. 201), cu modificările ulterioare, alineatele (12) și (13) se abrogă.

Art. III. – Articolul 26 din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42–44, art. 119), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (4), propoziția a doua va avea următorul cuprins: ”Donațiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, această sumă nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în

sensul Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, această sumă nu poate depăși 10 % din venitul anual al acestora, dar nu mai mult de 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv.”

la alineatul (5) propoziția întâia, cifra ”400” se substituie cu cifra ”12”.

alineatul (6):

litera b) se exclude;

se completează cu litera e)¹ având următorul cuprins:

”e)¹ persoanele juridice care, în ultimii 3 ani, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene;”

Art. IV. – La articolul 52 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, textul ”fie în incinta secției de votare, fie la intrarea în localul secției de votare,” se exclude.

Art. V. – (1) Guvernul:

a) în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce cadrul normativ în concordanță cu prezenta lege, inclusiv va abroga Hotărârea Guvernului nr.970 din 15 noiembrie 2017 ”Cu privire la aprobarea circumscripțiilor uninominale permanente”.

(2) Comisia Electorală Centrală va adopta actele normative care țin de competența sa pentru a asigura punerea în aplicare a prezentei legi.

PREȘEDINTE

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative

Proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative are ca scop principal **anularea sistemului electoral mixt și revenirea la sistemul electoral proporțional pe liste de partid.**

Necesitatea anulării sistemului electoral mixt survine în contextul în care acesta a fost adoptat contrar recomandărilor Comisiei de la Veneția, dar și a partenerilor de dezvoltare ale Republicii Moldova - Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii.

În afară de anularea propriu-zisă a sistemului electoral mixt, proiectul conține un șir de prevederi care au menirea de a îmbunătăți sistemul electoral proporțional care a existat până în 2017. Între acestea se numără:

- 1) îmbunătățirea modului de votare în diasporă;
- 2) limitarea cuantumului donațiilor și transparentizarea finanțării partidelor și a campaniilor electorale;
- 3) stabilirea unor proceduri clare, transparente și meritocratice la întocmirea listelor de candidați;
- 4) reprezentarea candidaților la alegerile parlamentare a unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea (raioane).

De asemenea, proiectul conține mai multe soluții de ajustare a legislației care derivă în mod direct din concluziile critice ale observatorilor scrutinului din 24 februarie 2019, printre care:

1) Clarificarea confuziei conținută la art.43 alin.(7) astfel încât, întru excluderea blocării temporare a activității partidelor, interdicția referitoare la neacceptarea donațiilor să fie aplicabilă începând cu prima zi a campaniei electorale, nu a perioadei electorale.

2) Excluderea certificatelor de integritate.

3) Excluderea agitației electorale în ziua alegerilor.

4) Excluderea interdicției pentru diasporă de a vota cu pașapoarte cu termen de valabilitate expirat (care conțin IDNP) și cu buletine de identitate valabile.

Sintetic, proiectul vine să amendeze 4 acte legislative: Codul electoral, Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament, Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și Codul contravențional.

1. Amendarea articolului 1 (a noțiunii "ziua alegerilor") și a articolului 8 din Codul electoral ține de acordarea cetățenilor care domiciliază peste hotarele țării a dreptului de a vota timp de două zile, atât în ziua de duminică, cât și în ziua de sâmbătă. Or, anume pentru această categorie de cetățeni este necesară extinderea perioadei de exercitare a dreptului la vot, dat fiind faptul că ei, spre deosebire de cetățenii care domiciliază în țară, trebuie să parcurgă o distanță cu mult mai mare până la cea mai apropiată secție de votare.

2. Amendamentele propuse pentru articolul 31 din Codul electoral instituie un alt mecanism pentru deschiderea secțiilor de votare din străinătate.

Întâi de toate, competența de a determina numărul și localizarea secțiilor de votare din străinătate va aparține în exclusivitate Comisiei Electorale Centrale și nu va mai fi partajată cu Guvernul și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (cum este în prezent). Implicarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene va trebui să vizeze doar aspectele legate de obținerea acordului autorităților competente

ale țării respective și nicidecum oportunitatea de a deschide sau nu o anumită secție de votare.

Pe de altă parte, criteriul principal pentru deschiderea secțiilor de votare în afara țării va constitui numărul alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat într-o singură circumscripție națională.

De asemenea, Comisiei Electorale Centrale i se conferă dreptul de a decide deschiderea și a altor secții de votare decât a celor stabilite după criteriul menționat mai sus pe baza procedurii înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate.

3. Modificările de la art.26 din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și art.41 din Codul electoral se referă la micșorarea cuantumului donației maxime care poate fi acceptată de către partidele politice din partea persoanelor fizice și juridice de la 200, respectiv 400 de salarii medii pe economie, cum este în prezent, la 6, respectiv, 12 salarii medii pe economie. De altfel, organizațiile societății civile, la etapa elaborării proiectului de lege devenit ulterior Legea nr.36/2015, au propus o sumă cu mult mai mică pentru donații. Or, păstrarea în continuare a sumelor existente nu face altceva decât să faciliteze finanțarea partidelor politice de către o singură persoană sau un grup restrâns de persoane, întrucât suma de bani care poate fi donată de către acesta/aceștia este, în mare parte, suficientă pentru o finanțare efectivă a unui partid politic; acest fapt are ca efect diminuarea posibilității dezvoltării partidelor democratice, unde finanțarea se efectuează de oameni mulți cu sume mici, astfel încât să nu existe dependența partidului de finanțator.

De asemenea, se propune excluderea interdicției ca diaspora să nu poată finanța partide politice sau campanii electorale, limitând totodată cuantumul donației la 3 salarii medii pe economie. În primul rând, potrivit art.7 din Recomandarea Rec (2003)4 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru statele membre cu privire la regulile generale contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor

electorale (adoptată la 8 aprilie 2003), statele trebuie să limiteze, să interzică sau să reglementeze în alt mod donațiile din partea ”finanțatorilor străini/externi”, adică nu a propriilor cetățeni domiciliați peste hotare. Și pct.10 din Ghidul și Raportul Comisiei de la Veneția privind finanțarea partidelor politice, adoptat la cea de-a 46-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția din 9-10 martie 2001, stabilește că interdicțiile referitoare la finanțarea din exterior nu se referă la cetățenii statului care domiciliază în străinătate; de altfel, și în Opinia Comisiei de la Veneția pe marginea proiectului de lege care se referea la finanțarea partidelor politice din Republica Moldova (devenit în cele din urmă Legea nr.36/2015), adoptată la cea de-a 94-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția din 8-9 martie 2013, a fost remarcată problema finanțării partidelor politice de către cetățenii Republicii Moldova din străinătate. Și observatorii OSCE/BIDDO, în timpul alegerilor locale din Republica Moldova din anul 2015, au precizat că *„cetățenii nu pot dona veniturile obținute în afara țării, ceea ce poate constitui o restricție disproporționată privind participarea politică”*, recomandând revizuirea interdicției privind donațiile din afara țării [A se vedea Raportul final al misiunii limitate de observare a alegerilor a OSCE/BIDDO, ”Alegerile locale din Republica Moldova, 14 și 28 iunie 2015”, citat în Studiul ”Strategii, practici și instrumente de finanțare a partidelor politice în Republica Moldova”, elaborat de Asociația Obștească ”Promo-LEX” în 2015, pag.20.

Totodată, având în vedere amendamentele operate la Legea privind partidele politice vizând limitarea până la 3 salarii medii pe economie a donațiilor în numerar (Legea nr.78/2018), se propune ca această prevedere să se extindă și cu referire la finanțarea campaniilor electorale.

O altă prevedere ține de interdicția pentru angajații instituțiilor de stat să finanțeze partide sau campanii electorale cu sume de bani ce depășesc 10 % din venitul acestor funcționari. Or, de-a lungul timpului, angajații structurilor de stat, dată fiind subordonarea ierarhică față de partidele de la guvernare, sunt impuși fie să doneze

realmente partidelor, fie să semneze formal ca donatori, neavând la modul practic prea multe posibilități de a refuza astfel de acțiuni. O astfel de prevedere ar putea redresa această situație.

Proiectul propune, de asemenea, să existe o interdicție de finanțare a partidelor din partea companiilor care au avut sau urmează să aibă, timp de 3 ani, contracte cu statul (achiziții publice sau din fonduri europene). Raționamentul acestui amendament ține de necesitatea împiedicării, inclusiv pe cale legislativă, a situației în care anumite companii finanțează partide, iar, când partidele finanțate de acestea ajung la guvernare, le oferă contracte de achiziții publice prin eludarea și nesocotirea cadrului legal.

4. Amendamentele care se propun la art.46, 86 și 87 din Codul electoral țin, pe de o parte, de stabilirea obligativității ca, la întocmirea listei de deputați, fiecare formațiune politică să arondeze câte un candidat la o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea, iar numărul total de unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea acoperite în lista prezentată de partidul politic să nu fie mai mic de $\frac{2}{3}$ din numărul lor total. În acest fel, în egală măsură, fiecare deputat va fi responsabil de un raion concret, dar și fiecare alegător va putea să-și acorde votul inclusiv luând în considerație numele candidatului care reprezintă unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea în care locuiește.

De asemenea, amendamentele respective instituie obligativitatea ca partidele politice, la întocmirea listei de candidați pentru alegerile parlamentare, să ia decizii conform unor proceduri transparente de selectare, inclusiv cu posibilitatea acordării dreptului de contestare a deciziilor de includere sau nu în listele respective la forurile corespunzătoare ale partidelor politice. În acest fel, se va diminua fenomenul întâlnit până în prezent la partidele care au participat la scrutinele anterioare conform cărora liderul partidului decidea în mod netransparent locul fiecărei persoane în liste. Procedurile vor trebui să fie clare și, bineînțeles, la decizia partidului – meritocratice.

Anularea sistemului electoral mixt, revenirea la sistemul proporțional de rând cu îmbunătățirea unor elemente ale acestuia sunt condiții indispensabile pentru ca viitorul scrutin parlamentar – ordinar sau anticipat - să fie democratic, liber și corect.

Pentru motivele arătate, se consideră oportună aprobarea prezentului proiect de lege.

Sergiu Litvinenco